

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 533/2012-18

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 25. októbra 2012 predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti M. spol. s r. o., Ž., zastúpenej advokátom JUDr. P. K., D., vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a 3, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 11 ods. 1 a 3, čl. 36 ods. 1 a čl. 38 ods. 1 a 2 Listiny základných práv a slobôd, ako aj práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Okresného súdu Trnava č. k. 13 C/164/2009-338 z 19. januára 2011 a rozsudkom Krajského súdu v Trnave č. k. 24 Co/78/2011-385 zo 6. júna 2012 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti M. spol. s r. o., o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 10. júla 2012 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti M. spol. s r. o. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a 3, čl. 46 ods. 1 a čl. 48

ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 11 ods. 1 a 3, čl. 36 ods. 1 a čl. 38 ods. 1 a 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), ako aj práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) rozsudkom Okresného súdu Trnava (ďalej len „okresný súd“) č. k. 13 C 164/2009-338 z 19. januára 2011 (ďalej len „napadnutý rozsudok okresného súdu“) a rozsudkom Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 24 Co 78/2011-385 zo 6. júna 2012 (ďalej len „napadnutý rozsudok krajského súdu“).

Zo sťažnosti a z dokumentov k nej priložených ústavný súd zistil tieto skutočnosti:

Sťažovateľka v sťažnosti tvrdí, že je záložnou veriteľkou obchodnej spoločnosti T., a. s. v konkurze. Spornou sa v danej veci stala platnosť záložných zmlúv, z ktorých odvodzuje svoje postavenie záložnej veriteľky. Predmetom zálohu by mali byť nehnuteľnosti (administratívna budova a pozemok), ktoré boli pôvodne majetkom štátneho podniku T. Vznikli pochybnosti, či v dôsledku privatizácie prešlo vlastníctvo týchto nehnuteľností na obchodnú spoločnosť, ktorá bola právnym predchodcom obchodnej spoločnosti T., a. s., a ktorá mohla s týmito nehnuteľnosťami nakladať, teda aj platne ich zaťažiť. V rámci privatizácie mal byť majetok štátneho podniku T. v zmysle rozhodnutia Ministerstva pre správu a privatizáciu národného majetku Slovenskej republiky č. 329/92 z 11. apríla 1992 o schválení privatizačného projektu a uznesenia vlády Slovenskej republiky č. 590 zo 16. júna 1992 o schválení privatizačného projektu úpadcu (ďalej len „privatizačné rozhodnutie“) prevedený na Fond národného majetku Slovenskej republiky (ďalej len „FNM SR“), ktorý ho následne mal previesť na obchodnú spoločnosť T., spol. s r. o., ktorá bola právnym predchodcom obchodnej spoločnosti T., a. s. v konkurze.

Dňa 10. júna 1997 bola medzi obchodnou spoločnosťou B., a. s., organizačná zložka N. (ďalej len „banka“), ako veriteľom a obchodnou spoločnosťou T., spol. s r. o. (po zmene obchodného mena od 21. októbra 1997 T. S., spol. s r. o.), ako dlžníkom uzatvorená zmluva o úvere č. 334710616, na základe ktorej veriteľ poskytol dlžníkovi úver v sume 15 miliónov Sk. V ten istý deň bola medzi uvedenými zmluvnými stranami uzatvorená záložná zmluva

č. 9/334/97 a zmluva o zriadení vecného bremena na zabezpečenie úveru z predmetnej úverovej zmluvy. Na základe tejto záložnej zmluvy bolo zriadené záložné právo aj k viacerým nehnuteľnostiam (stavba a pozemok; ďalej aj „nehnutel'nosti“), pričom vklad záložného práva do katastra nehnuteľností k uvedeným nehnuteľnostiam bol povolený 20. júna 1997. Ďalšia zmluva o úvere č. 334710624 bola medzi uvedenými zmluvnými stranami uzatvorená 7. októbra 1997, pričom banka na jej základe poskytla obchodnej spoločnosti T., spol. s r. o., úver v sume 40 miliónov Sk. V ten istý deň bola uzatvorená aj záložná zmluva č. 18/334/97 medzi tými istými zmluvnými stranami, pričom na jej základe bolo zriadené ďalšie záložné právo k predmetným nehnuteľnostiam a vklad záložného práva k týmto nehnuteľnostiam bol povolený 28. novembra 1997. Tretia úverová zmluva, na základe ktorej bol obchodnej spoločnosti T. S., spol. s r. o., poskytnutý úver v sume 25 miliónov Sk, bola medzi uvedenými zmluvnými stranami uzatvorená 17. decembra 1997. Na zabezpečenie pohľadávky z tejto zmluvy bola v ten istý deň uzatvorená záložná zmluva č. 3/334/98 a zmluva o zriadení vecného bremena (ďalej spolu „úverové zmluvy a zmluvy o založení nehnuteľností a zriadení vecných bremien“). Vklad záložného práva k predmetným nehnuteľnostiam do katastra nehnuteľností bol povolený 23. februára 1998.

Valné zhromaždenie spoločníkov obchodnej spoločnosti T. S., spol. s r. o. (po zmene obchodného mena z T., spol. s r. o.), rozhodlo 2. apríla 1998 o zrušení spoločnosti bez likvidácie jej premenou na obchodnú spoločnosť T. S., a. s., s tým, že všetky práva, povinnosti a záväzky zrušenej spoločnosti prešli na jej právneho nástupcu. Obchodná spoločnosť T. S., a. s., následne 2. septembra 1998 zmenila svoj názov na T., a. s., a neskôr vstúpila do likvidácie.

Krajský súd v Bratislave uznesením sp. zn. 3 K 105/99 z 21. decembra 1999 vyhlásil konkurz na majetok úpadcu T., a. s. v likvidácii. Ustanovený správca konkurznej podstaty zapísal do súpisu majetku úpadcu aj predmetné nehnuteľnosti.

Medzi bankou a sťažovateľkou bola 25. februára 2004 uzatvorená zmluva o postúpení pohľadávok, na základe ktorej došlo k prevodu práv z uvedených úverových

zmlúv a zmlúv o založení nehnuteľností a zriadení vecných bremien na sťažovateľku, ktorá sa tak stala záložným veriteľom obchodnej spoločnosti T., a. s.

Okresný súd uznesením č. k. 25 K 2/2007-70 z 12. septembra 2007 vyhlásil konkurz na majetok úpadcu T., štátny podnik. Do súpisu všeobecnej podstaty úpadcu boli zahrnuté aj predmetné nehnuteľnosti so sporným zápisom (§ 78 ods. 1 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov) v prospech tretej osoby – obchodnej spoločnosti T., a. s. v konkurze. Dôvodom sporného zápisu bola absolútna neplatnosť prevodov, resp. prechodov vlastníckeho práva k predmetným nehnuteľnostiam od úpadcu T., štátny podnik, na FNM SR. Podľa názoru správcu podstaty v danom prípade nedošlo k prevodu ani prechodu vlastníckeho práva k týmto nehnuteľnostiam z dôvodu priameho rozporu s privatizačným rozhodnutím, ktorého predmetom nebol prechod, resp. prevod súpisovej zložky majetku od úpadcu na FNM SR.

Obchodná spoločnosť T., a. s. v konkurze, prostredníctvom správcu podstaty podala návrh na vylúčenie predmetných nehnuteľností zo súpisu všeobecnej podstaty úpadcu T., štátny podnik. Okresný súd rozsudkom č. k. 44 Cbi/6/2007-653 z 26. marca 2008 návrh obchodnej spoločnosti T., a. s. v konkurze, zamietol. Rozsudkom krajského súdu č. k. 21 CoKr/4/2008-767 z 23. septembra 2008 bol rozsudok súdu prvého stupňa potvrdený. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podala spoločnosť T., a. s. v konkurze, dovolanie, ktoré bolo uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 6 Obdo/38/2009 z 18. februára 2010 odmietnuté, a predmetný rozsudok bol aj predmetom konania o sťažnosti pred ústavným súdom, ktorý ju odmietol ako oneskorene podanú (II. ÚS 312/2010). Uvedené dovolacie konanie ani rozsudok odvolacieho súdu však nie sú predmetom tohto konania o sťažnosti sťažovateľky.

Následne potom, ako krajský súd právoplatne rozhodol, že predmetné nehnuteľnosti nie sú vylúčené z podstaty úpadcu T., štátny podnik v konkurze, podal správca podstaty tohto úpadcu v jeho mene návrh proti sťažovateľke na určenie, že predmetné nehnuteľnosti nie sú zaťažené záložným právom zo zmlúv o zriadení záložného práva a vecných bremien v záujme ich čo najlepšieho speňaženia.

Napadnutým rozsudkom okresného súdu bolo určené, že predmetné nehnuteľnosti nie sú zaťažené záložným právom. Podľa okresného súdu nebolo preukázané, že by došlo k prechodu alebo prevodu vlastníctva k týmto nehnuteľnostiam na základe rozhodnutia o schválení privatizačného plánu z T., štátneho podniku, na FNM SR. Preto FNM SR nemohol vložiť nehnuteľnosť do základného imania spoločnosti T., a. s., a následne nemohlo podľa názoru okresného súdu dôjsť k ďalšiemu prevodu nehnuteľností do vlastníctva obchodnej spoločnosti T., spol. s r. o., a ďalej T., a. s., keďže FNM SR nemohol previesť práva, ktoré sám nemal, na ďalší subjekt. Vzhľadom na skutočnosť, že právny predchodca záložcu (T., a. s.), záložca T., spol. s r. o., ani právny nástupca záložcu T., a. s., nikdy platne nenadobudli vlastnícke právo k predmetnej nehnuteľnosti, nemohli ani platne zaťažiť predmetnú nehnuteľnosť záložným právom, odvodzujúc svoje právo takýmto spôsobom nakladať s nehnuteľnosťou od vlastníckeho práva k uvedenej nehnuteľnosti.

Sťažovateľka podala proti napadnutému rozsudku okresného súdu odvolanie, ktorým sa domáhala, aby ho odvolací súd zrušil v celom rozsahu. Podľa sťažovateľky okresný súd *„rozhodol vo veci bez vypočutia odporcu, pričom jeho právny zástupca sa riadne a včas ospravedlnil z pojednávania konaného dňa 19. 1. 2011 z dôvodu kolízie pojednávania a požiadal o odročenie pojednávania. Zároveň vzniesol námietku zaujatosti... a súd sa nijako nevysporiadal s takto vznesenou námietkou zaujatosti. Odporca nemal možnosť vyjadriť sa k skutočnostiam uvedeným navrhovateľom, nemal možnosť vyjadriť sa k vykonaným dôkazom, nemal možnosť navrhnovať dôkazy, konaním súdu prvého stupňa tak došlo k odňatiu možnosti odporcu konať pred súdom. Súd prvého stupňa pri posudzovaní toho, či došlo alebo nedošlo k platnému prevodu vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam nevykonal žiadne dokazovanie, opieral sa iba o rozsudok Okresného súdu Trnava č. k. 44 Cbi/6/2007 zo dňa 26. 3. 2008 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trnave č. k. 21 CoKr/4/2008 zo dňa 23. 9. 2008, ktoré rozsudky však otázku vlastníctva nehnuteľností riešili iba ako otázku predbežnú vo vzťahu k otázke, či nehnuteľnosti patria do súpisu všeobecnej podstaty T., š. p., tieto rozsudky teda nie sú záväzné čo sa týka vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam. Odporca sa navyše domnieva, že súdy nemali vôbec právomoc za daných okolností posudzovať otázku vlastníckeho práva nehnuteľností v nadväznosti na privatizáciu T., š. p.“*

Napadnutým rozsudkom krajského súdu bol napadnutý rozsudok okresného súdu potvrdený ako vecne správny. Podľa krajského súdu sa okresný súd dostatočne vysporiadal so všetkými námietkami sťažovateľky, jeho rozhodnutie vychádza zo spoľahlivo zisteného skutkového stavu a je vecne správne, a to aj vo vzťahu k rozhodnutiu o námietkach zaujatosti.

Sťažovateľka podala proti napadnutému rozsudku okresného súdu a napadnutému rozsudku krajského súdu sťažnosť ústavnému súdu podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, v ktorej navrhuje, aby ju ústavný súd po predbežnom prerokovaní prijal na ďalšie konanie a rozhodol, že napadnutými rozsudkami okresného súdu a krajského súdu došlo k porušeniu jej základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a 3, čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 1 a 2 ústavy, čl. 11 ods. 1 a 3, čl. 36 ods. 1 a čl. 38 ods. 1 a 2 listiny a práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a podľa čl. 1 dodatkového protokolu, a aby bol napadnutý rozsudok krajského súdu zrušený a vec bola vrátená okresnému súdu na ďalšie konanie. Sťažovateľka taktiež navrhuje, aby ústavný súd vydal dočasné opatrenie, ktorým odloží vykonateľnosť napadnutých rozsudkov okresného súdu a krajského súdu do meritórneho rozhodnutia o sťažnosti.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde

nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu možno za zjavne neopodstatnenú považovať sťažnosť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu verejnej moci alebo jeho rozhodnutím a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. O zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide preto vtedy, ak pri jeho predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie (napr. I. ÚS 140/03, IV. ÚS 166/04, IV. ÚS 136/05, II. ÚS 98/06, III. ÚS 198/07, IV. ÚS 27/2010).

1. K namietanému porušeniu v petite sťažnosti označených práv napadnutým rozsudkom okresného súdu

Pokiaľ ide o základné práva a slobody, ústava rozdeľuje ochranu ústavnosti medzi všeobecné súdy a ústavný súd. Systém tejto ochrany je založený na princípe subsidiarity, ktorý určuje aj rozsah právomoci ústavného súdu pri poskytovaní ochrany základným právam a slobodám vo vzťahu k právomoci všeobecných súdov (čl. 142 ods. 1 ústavy), a to tak, že všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie základných práv a slobôd (IV. ÚS 23/05).

Judikatúra ústavného súdu stabilne pripomína, že ochrana ústavnosti nie je a ani z povahy veci nemôže byť iba úlohou ústavného súdu, ale je takisto úlohou všetkých orgánov verejnej moci, v to predovšetkým všeobecného súdnictva. Ústavný súd predstavuje

v tejto súvislosti inštitucionálny mechanizmus, ktorý nastupuje až v prípade zlyhania všetkých ostatných do úvahy prichádzajúcich orgánov verejnej moci (napr. I. ÚS 214/09). Podľa princípu subsidiarity ústavného súdu vyplývajúceho z poslednej vety čl. 127 ods. 1 ústavy, rozhoduje ústavný súd o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. V nadväznosti na to ústavný súd pripomína, že v rámci konania o sťažnosti zásadne preskúmava len právoplatné rozhodnutia, a to v tom zmysle, že musí ísť o rozhodnutia, ktorými sa konanie právoplatne skončilo (IV. ÚS 254/2011).

Vzhľadom na princíp subsidiarity ustanovený v čl. 127 ústavy je vylúčená právomoc ústavného súdu meritórne konať a rozhodovať o sťažovateľkou uplatnených námietkach porušenia jej práv napadnutým rozsudkom okresného súdu. Ochrany svojich práv sa sťažovateľka mohla domáhať a aj sa domáhala podaním odvolania proti tomuto rozsudku.

Ústavný súd z týchto dôvodov sťažnosť sťažovateľky v časti, ktorá smeruje proti napadnutému rozsudku okresného súdu, odmietol z dôvodu nedostatku svojej právomoci podľa § 25 ods. 2 prvej vety zákona o ústavnom súde (obdobne napr. IV. ÚS 405/04, III. ÚS 133/05, III. ÚS 290/06, III. ÚS 288/07).

2. K namietanému porušeniu v petite sťažnosti označených práv napadnutým rozsudkom krajského súdu

Po odmietnutí sťažnosti v časti smerujúcej proti napadnutému rozsudku okresného súdu ústavný súd pristúpil ku skúmaniu, či neexistujú dôvody, ktoré by odôvodňovali odmietnutie sťažnosti aj v časti smerujúcej proti napadnutému rozsudku krajského súdu už pri jej predbežnom prerokovaní.

Sťažovateľka odôvodnila svoju sťažnosť proti napadnutému rozsudku krajského súdu štyrmi námietkami. Krajský súd mal napadnutým rozsudkom porušiť jej základné práva tým, že:

a) nepostupoval v súlade s pravidlami Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“), keď na rozhodnutie vo veci samej nesprávne prihliadol na právne závery vyplývajúce z rozsudku v inom konaní,

b) nesprávne posúdil a nedostatočne odôvodnil svoje rozhodnutie o námietke zaujatosti podanej sťažovateľkou,

c) porušil pravidlá funkčnej a miestnej príslušnosti súdov v konaniach súvisiacich s konkurzom a

d) nesprávne aplikoval ustanovenia o možnosti konať a rozhodnúť vo veci bez účasti účastníka súdneho konania.

Ústavný súd musel najprv identifikovať, porušenie ktorých základných práv sťažovateľka v skutočnosti namieta. Sťažovateľka v petite sťažnosti, ako aj v jej odôvodnení uvádza, že namieta porušenie čl. 20 ods. 1 a 4, ako aj čl. 39 listiny. Z textu sťažnosti, ako aj predmetu konania pred všeobecnými súdmi (konanie o určenie toho, že záložné právo neexistuje) ale uvedené vyznieva protirečivo.

Článok 20 ods. 1 listiny garantuje právo slobodne sa združovať a čl. 20 ods. 4 listiny ustanovuje, že politické strany a politické hnutia, ako aj iné združenia sú oddelené od štátu. Článok 39 listiny znie: *„Iba zákon ustanoví, ktoré konanie je trestným činom a aký trest, prípadne iné ujmy na právach alebo majetku možno za jeho spáchanie uložiť.“* Konanie ukončené napadnutým rozsudkom krajského súdu sa ale netýka žiadnej politickej organizácie ani práva na združovanie a ani jeho predmet nevykazoval trestnoprávne aspekty.

Vzhľadom na kontext sťažnosti ústavný súd vychádza z toho, že uvedenie čl. 39 listiny v petite sťažnosti (ako aj v jej odôvodnení) je iba omylom a sťažovateľka namieta porušenie čl. 38 ods. 1 a 2 listiny, keďže v odôvodnení svojej sťažnosti uvádza, že *„princíp porušenia... článku 39 listiny je pritom rovnaký, ako v prípade... porušenia... čl. 48 Ústavy SR“*. Obdobne, vo vzťahu k sťažovateľkou uvedenému čl. 20 ods. 1 a 4 listiny vychádza ústavný súd z toho, že sťažovateľka namietala porušenie základných práv na ochranu majetku podľa čl. 11 ods. 1 a 3 listiny, keďže, ako sama v odôvodnení sťažnosti uvádza:

*„Porušenie práva na ochranu majetku zakotveného v článku 20 ods. 1 a ods. 4 Listiny...“
(správne má byť čl. 11 ods. 1 a 3 listiny, pozn.).*

Ústavný súd na základe uvedeného ustálil, že sťažovateľka sa sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a 3, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 a 2 ústavy a podľa čl. 11 ods. 1 a 3, čl. 36 ods. 1 a čl. 38 ods. 1 a 2 listiny, ako aj práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a podľa čl. 1 dodatkového protokolu.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde...

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Podľa čl. 48 ods. 1 ústavy a čl. 38 ods. 1 listiny nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi. Príslušnosť súdu aj sudcu ustanoví zákon.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom...

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 11 ods. 1 listiny každý má právo vlastníť majetok...

Podľa čl. 20 ods. 3 ústavy a čl. 11 ods. 3 listiny vlastníctvo zaväzuje. Nemožno ho zneužiť na ujmu práv iných alebo v rozpore so všeobecnými záujmami chránenými zákonom...

Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva.

Ústavný súd v rámci predbežného prerokovania sťažnosti posudzoval ako prvú možnosť namietaného porušenia tzv. procesných základných práv a ústavnoprocených princípov podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 a 2 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 a čl. 38 ods. 1 a 2 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

a) Sťažovateľka svoju prvú námietku odôvodňuje najmä tým, že krajský súd mal porušiť viaceré ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku upravujúce právomoc všeobecných súdov v občianskom súdnom konaní (§ 7 OSP) a normy upravujúce dokazovanie (§ 121 a § 135 OSP). Sťažovateľka nesúhlasila najmä s tým, ako krajský súd odôvodnil prevzatie právnych záverov rozsudku prijatého v inom konaní, ktoré sa týkalo určenia, či predmetné nehnuteľnosti spadajú do všeobecnej podstaty úpadcu T., š. p., aj na účely napadnutého rozsudku krajského súdu.

Krajský súd totiž v napadnutom rozsudku vychádzal z toho, že ak nebol záložca (obchodná spoločnosť T., spol. s r. o.) vlastníkom predmetných nehnuteľností v čase zriadenia záložného práva, nemohol zriadiť platne k týmto nehnuteľnostiam záložné právo, a sťažovateľka preto nemohla z takého úkonu odvodzovať postavenie záložného veriteľa a jej pohľadávka nie je zabezpečená záložným právom. To, že záložca (obchodná spoločnosť T., spol. s r. o., neskôr jej právny nástupca spoločnosť T., a. s.) nebol vlastníkom predmetných nehnuteľností, mal krajský súd za preukázané rozsudkom krajského súdu č. k. 21 CoKr/4/2008-767 z 23. septembra 2008. Týmto rozsudkom bol právoplatne zamietnutý návrh obchodnej spoločnosti T., a. s., aby boli predmetné nehnuteľnosti vylúčené zo všeobecnej podstaty úpadcu T., štátny podnik, a bolo rozhodnuté, že patria do všeobecnej podstaty úpadcu T., štátneho podniku. Uvedený rozsudok bol odôvodnený tým, že predmetné nehnuteľnosti neboli v rámci privatizácie prevedené zo štátneho podniku T. na obchodnú spoločnosť T., spol. s r. o. (a ani jej právneho nástupcu T., a. s.), ktorá ich ani následne nemohla platne zaťažiť záložným právom.

Krajský súd sa s použitými závermi vyplývajúcimi z iného rozsudku prijatého v inom konaní podrobne vysporiadal (s. 10 – 13 napadnutého rozsudku) a podstatnom v predmetnej časti odôvodnenia napadnutého rozsudku uviedol:

„FNM SR nemohol previesť práva, ktoré sám nemal, na ďalší subjekt. Vzhľadom na skutočnosť, že právny predchodca záložcu (T., a. s.), záložca T., spol. s r. o. ani právny nástupca záložcu T., a. s., nikdy platne nenadobudli vlastnícke právo k predmetným nehnuteľnostiam, nemohli platne zaťažiť predmetné nehnuteľnosti záložným právom, odvodzujúc svoje právo takýmto spôsobom nakladať s nehnuteľnosťami od vlastníckeho práva k uvedeným nehnuteľnostiam. V tomto smere je právne bez významu, že záložca bol ako vlastník predmetných nehnuteľností zapísaný v Katastri nehnuteľností, keďže zápis vlastníckeho práva v Katastri nehnuteľností zakladá len vyvrátiteľnú právnu domnienku svedčiacu v prospech osoby zapísanej na príslušnom liste vlastníctva, ktorá platí len dovtedy, pokiaľ sa nepreukáže opak. Dôkaz opaku bol preukázaný uvedenými právoplatnými rozsudkami Okresného súdu Trnava č. k. 44 Cbi/6/2007-653 zo dňa 26. 3. 2008 a Krajského súdu v Trnave č. k. 21 CoKr/4/2008-767 zo dňa 23. 9. 2008. Ak teda T., spol. s r. o., ako aj záložca uzatvorili záložné zmluvy s právnym predchodcom odporcu, predmetom ktorých boli aj predmetné nehnuteľnosti, je takýto právny úkon neplatný, pretože svojím obsahom odporuje zákonu, keďže záložné zmluvy ako záložca uzavrela osoba, ktorá nebola vlastníkom predmetných nehnuteľností... Podstatné... je rozhodnutie vydané v konaní pred Okresným súdom Trnava sp. zn. 44 Cbi/6/2007 a nasledujúce rozhodnutia Krajského súdu v Trnave a Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, z ktorých je zrejmé, že predmetné nehnuteľnosti neboli vylúčené zo súpisu podstaty úpadcu T., štátny podnik v likvidácii. Akékoľvek ďalšie excidančné konanie v konkurznom konaní, vedenom na Krajskom súde v Bratislave je bezvýznamné, pretože Krajský súd v Bratislave je viazaný právoplatne zisteným stavom, ktorý bráni súdu, aby vyriešenú prejudiciálnu otázku v ďalšom konaní inak právne posúdil, čo okrem iného znamená, že súd sa nebude zaoberať tvrdeniami, ktoré by boli v rozpore so skutkovými zisteniami, ktoré boli v predchádzajúcom konaní preukázané, a na základe ktorých súd rozhodol. Dňa 26. 3. 2008 Okresný súd Trnava rozsudkom č. k. 44 Cbi/6/2007-653 zamietol žalobu správcu konkurznej podstaty úpadcu T., a. s. v likvidácii, o vylúčenie nehnuteľností, vrátane predmetných nehnuteľností zaťažených záložným právom, zo súpisu všeobecnej podstaty úpadcu T., štátny podnik v konkurze... Dňa 23. 09. 2008 Krajský súd v Trnave rozsudkom č. k. 21 CoKr/4/2008-767 potvrdil uvedený rozsudok Okresného súdu Trnava, keď rozsudok nadobudol právoplatnosť 20. 11. 2008. Najvyšší súd SR uznesením sp. zn.

6 Obdo/38/2009 zo dňa 18. 2. 2010 odmietol dovolanie správcu konkurznej podstaty úpadcu T., a. s. v likvidácii, proti rozsudku Krajského súdu v Trnave č. k. 21 CoKr/4/2008-767. Ústavný súd SR uznesením č. k. II. ÚS 312/2010-19 odmietol ústavnú sťažnosť JUDr. D. P... Z uvedených rozsudkov vyplýva, že predmetné nehnuteľnosti sú predmetom konkurzného konania, vyhláseného na majetok úpadcu T., štátny podnik v konkurze... a iba správca uvedeného úpadcu je oprávnený disponovať s uvedenými nehnuteľnosťami, s čím sa prvostupňový súd v predmetnej veci stotožnil a domnienku o vlastníctve, svedčiacu osobe zapísanej na liste vlastníctva v rozhodnom čase považoval za vyvrátenú citovanými právoplatnými rozsudkami o zamietnutí vylúčenia nehnuteľností zo súpisu všeobecnej podstaty úpadcu.“

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Ústavný súd nie je súdom vyššej inštancie rozhodujúcim o opravných prostriedkoch v rámci sústavy všeobecných súdov. V zásade preto nie je oprávnený posudzovať správnosť skutkových a následne na nich založených právnych záverov všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov v konkrétnom prípade viedli k rozhodnutiu (obdobne napr. III. ÚS 78/07, IV. ÚS 27/2010). Úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov (II. ÚS 193/2010).

Do právomoci ústavného súdu v konaní podľa čl. 127 ústavy však patrí kontrola zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Skutkové a právne závery súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02, III. ÚS 271/05, III. ÚS 153/07). O zjavnú neodôvodnenosť alebo arbitrárnosť súdneho rozhodnutia ide spravidla vtedy, ak ústavný súd zistí interpretáciu a aplikáciu právnej normy zo strany súdu, ktorá zásadne popiera účel a význam aplikovanej právnej normy, alebo ak dôvody, na ktorých je založené súdne rozhodnutie, absentujú, sú zjavne protirečivé alebo popierajú pravidlá formálnej a právnej

logiky, prípadne ak sú tieto dôvody zjavne jednostranné a v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti (III. ÚS 305/08, IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06).

Ústavný súd považuje za potrebné v prvom rade zdôrazniť, že sťažovateľka nepopiera úvahu krajského súdu, podľa ktorej osoba, ktorá nebola vlastníkom predmetných nehnuteľností, nemohla zriadiť ani záložné právo k týmto nehnuteľnostiam. Sťažovateľka navyše neuviedla ani žiadnu okolnosť, ktorá by naznačovala, že názor krajského súdu o tom, že nehnuteľnosti spadajú do všeobecnej podstaty štátneho podniku T., nie je pre okolnosti danej veci rozhodujúci vo vzťahu k jej pohľadávke zabezpečenej záložným právom voči úpadcovi, obchodnej spoločnosti T., a. s., resp. že v jej prípade by mal platiť iný záver. Sťažovateľka namieta iba to, že na preukázanie jednej skutočnosti rozhodujúcej pre právny záver o neexistencii záložného práva (vlastníctvo predmetných nehnuteľností) použil krajský súd závery vyplývajúce z iného rozsudku.

Ústavný súd navyše dodáva, že rozsudok krajského súdu č. k. 21 CoKr/4/2008-767 z 23. septembra 2008, na ktorý sa napadnutý rozsudok krajského súdu odvoláva, bol napadnutý dovolaním, ktoré bolo uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 6 Obdo/38/2009 z 18. februára 2010 odmietnuté a bolo aj predmetom konania o sťažnosti pred ústavným súdom, ktorú ústavný súd odmietol ako oneskorene podanú (II. ÚS 312/2010).

Ústavný súd zároveň poznamenáva, že v tomto prípade neskúma materiálnu a formálnu právoplatnosť rozsudku krajského súdu č. k. 21 CoKr/4/2008-767 z 23. septembra 2008 (rozsudok, na ktorý sa napadnutý rozsudok krajského súdu odvoláva) ani rozsah jeho účinkov ako právoplatne rozhodutej veci medzi dvoma subjektmi na postavenie sťažovateľky v konaní vo veci samej a taktiež neskúma, či je správny právny názor krajského súdu o tom, že na účely zodpovedania predbežnej otázky podstatnej pre rozhodnutie vo veci samej prihliadne na závery vyplývajúce z právoplatného rozsudku iného súdu. Rovnako ústavný súd neskúma, či je správny právny záver, ku ktorému dospel krajský súd, podľa ktorého subjekt, ktorý nebol vlastníkom predmetných nehnuteľností, nemohol tieto nehnuteľnosti platne zaťažiť záložným právom, a to aj napriek tomu, že v jeho prospech svedčil zápis v katastri nehnuteľností, resp. či ide o jediný možný výklad

relevantných hmotnoprávných a procesnoprávných noriem. Pri predbežnom prerokovaní sťažnosti sa ústavný súd obmedzil iba na skúmanie toho, či napadnutým rozsudkom krajského súdu mohlo v zmysle námietok sťažovateľky dôjsť k porušeniu jej označených práv a prípadnému vysloveniu záveru o ich porušení po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie.

Podľa názoru ústavného súdu krajský súd postupoval štandardne, keď rešpektoval závery vyplývajúce zo skoršieho právoplatného rozhodnutia, v ktorom vystupoval ten istý účastník (v skoršom ako odporca, v napadnutom rozsudku ako navrhovateľ), ktoré bolo neúspešne napadnuté dovolaním aj sťažnosťou podanou ústavnému súdu, a jeho vlastné právne závery vyslovené v napadnutom rozsudku preto so závermi vyslovenými v skoršom rozsudku opodstatnene korešpondujú. Tým krajský súd zabránil, aby v obdobnej veci boli prijaté rozdielne právne závery týkajúce sa toho istého účastníka.

Krajský súd sa v napadnutom rozsudku ústavne konformným spôsobom vysporiadal s predmetnou námietkou sťažovateľky. V tomto prípade ústavný súd nepovažuje úvahu krajského súdu o použití záverov vyplývajúcich z iného konania aj v napadnutom rozsudku krajského súdu za svojvoľnú. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam, k čomu v danom prípade nedošlo. Krajský súd sa podľa názoru ústavného súdu dostatočne vysporiadal s tvrdeniami sťažovateľky a svoje závery dostatočne odôvodnil. Predmetnú námietku sťažovateľky preto ústavný súd nepovažuje za takú, ktorá by spochybňovala ústavnú udržateľnosť napadnutého rozsudku krajského súdu. V okolnostiach danej veci nič nesignalizuje, že by napadnutým rozsudkom krajského súdu malo dôjsť k porušeniu základných práv sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 a 2 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1, čl. 38 ods. 1 a 2 listiny, resp. práv na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a na ochranu majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu. Skutočnosť, že sťažovateľka sa s právnymi názormi krajského súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti týchto názorov a nezakladá ani právomoc ústavného súdu nahradiť právne názory krajského súdu svojimi vlastnými. Ústavný súd preto sťažnosť sťažovateľky proti napadnutému rozsudku krajského súdu

v časti týkajúcej sa tejto argumentácie odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

Ústavný súd sa rovnako nestotožnil ani s názorom sťažovateľky, podľa ktorej krajský súd nebol nielen oprávnený skúmať privatizačné rozhodnutie, ale podľa ktorej dokonca *„Nie je daná vôbec právomoc súdu rozhodovať o akýchkoľvek otázkach týkajúcich sa privatizácie.“* Bez toho, aby ústavný súd skúmal takýto kategorický záver, poukazuje na to, že krajský súd v napadnutom rozsudku neposudzoval privatizačné rozhodnutie, ale iba použil právny záver iného rozsudku týkajúci sa záveru o tom, že predmetné nehnuteľnosti spadajú do všeobecnej podstaty úpadcu T., štátny podnik (a teda nespádajú do podstaty úpadcu T., a. s.), na posúdenie platnosti zriadenia záložného práva v prospech právneho predchodcu sťažovateľky a jeho účinkov.

Vo vzťahu k tej časti argumentácie, ktorou sťažovateľka tvrdí, že záver krajského súdu o aplikácii právnych záverov vyplývajúcich z iného rozsudku nebol predmetom dokazovania a bol pravdepodobne dôsledkom nesprávneho aplikovania procesných pravidiel upravujúcich okolnosti, ktoré sa nepreukazujú (§ 121 OSP), resp. rozhodnutia, ktorými je súd viazaný (§ 135 OSP), čím mala byť sťažovateľke odňatá možnosť konať pred súdom, ústavný súd dodáva, že krajský súd sa ani na jedno z uvedených ustanovení Občianskeho súdneho poriadku v napadnutom rozsudku neodvolal. Navyše, podľa názoru ústavného súdu mohla byť táto námietka dôvodom dovolania podľa § 237 písm. f) OSP ako prostriedku, ktorého vyčerpanie pred podaním sťažnosti ústavnému súdu v zmysle § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde vyžaduje ako predpoklad prípustnosti sťažnosti § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 236 ods. 1 OSP dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

Podľa § 237 písm. f) OSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

Ústavný súd pripomína, že dovolanie z dôvodov uvedených v § 237 OSP považuje za účinný právny prostriedok nápravy porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, najmä ak postupom súdu mal byť účastníkovi konania odňatá možnosť konať pred súdom (m. m. II. ÚS 31/00, II. ÚS 102/04, III. ÚS 192/2011), k čomu podľa sťažovateľky v danej veci došlo.

Ústavný súd uvádza, že zmyslom a účelom princípu subsidiarity zakotveného v čl. 127 ods. 1 ústavy je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05). Podľa princípu subsidiarity obsiahnutého v čl. 127 ods. 1 ústavy a v zmysle § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde musia byť pred podaním sťažnosti vyčerpané všetky procesné prostriedky, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho práv priznáva, inak je sťažnosť neprípustná. Zmysel tejto právnej úpravy nie je iba v tom, aby bola vec posúdená tým orgánom, ktorý je na posúdenie danej veci príslušný, ale aj v tom, aby prípadné nedostatky mohli byť predmetom posúdenia v opravnom konaní pred správnyimi orgánmi alebo súdmi a odstránené spôsobom predpokladaným zákonom. Z toho taktiež vyplýva, že námietky, ktoré neboli uplatnené v konaní pred všeobecným súdom, hoci v tomto konaní už uplatnené byť mohli, nemôžu byť úspešne uplatnené až v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy a ako také sú neprípustné a ústavný súd na ne nemôže prihliadať.

Ústavný súd v spojitosti s uvedeným ďalej poznamenáva, že na posúdenie prípustnosti dovolania, a teda aj na výklad § 237 OSP je zásadne príslušný najvyšší súd ako súd dovolací (napr. IV. ÚS 238/07, IV. ÚS 499/2011). Sťažovateľka v bode III svojej sťažnosti uvádza, že *„Dovolanie nie je prípustné voči rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým potvrdil rozhodnutie súdu prvého stupňa, ibaže odvolací súd to vyslovil [§ 237 ods. 3 (zjavne správne má byť § 238 ods. 3, pozn.) Občianskeho súdneho poriadku].“*. Z právnej úpravy dovolania (§ 236 a nasl. OSP), ako aj zo samotného znenia § 238 ods. 3 OSP *„Dovolanie je prípustné tiež proti rozsudku...“* je zjavné, že dovolanie je prípustné

aj v iných prípadoch, ako v tom, na ktorý poukázala sťažovateľka. O prípustnosti dovolania ale rozhoduje najvyšší súd a jeho rozhodnutie nemôže byť nahradené úvahou sťažovateľky.

Z tohto dôvodu bolo potrebné sťažnosť v časti týkajúcej sa uvedenej argumentácie sťažovateľky odmietnuť podľa § 25 ods. 2 v spojitosti s § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde ako neprípustnú.

b) Druhá námietka sťažovateľky smerovala proti spôsobu, akým krajský súd v napadnutom rozsudku rozhodol o jej námietke zaujatosti proti konajúcim sudcom, čím malo dôjsť k porušeniu jej základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 ústavy.

Podľa sťažovateľky sa krajský súd v napadnutom rozsudku nevysporiadal s jej námietkou zaujatosti založenou na tvrdení o dlhodobom kolegiálnom vzťahu sudcu k účastníkovi konania, a keďže sťažovateľka tvrdí, že namietala aj zaujatosť sudcov krajského súdu, mal krajský súd predložiť jej námietku zaujatosti nadriadenému súdu na rozhodnutie, čo ale v rozpore s § 16 OSP neurobil.

Aj vo vzťahu k tejto námietke sťažovateľky ústavný súd uvádza, že jej argumentácia mohla byť predovšetkým dôvodom dovolania proti napadnutému rozsudku krajského súdu.

Podľa § 237 písm. g) OSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak rozhodoval vylúčený sudca...

Najvyšší súd vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 237 písm. g) OSP a zaujatosti sudcu ako dôvodu na jeho vylúčenie uviedol, že podľa „ustálenej súdnej praxe, v zmysle ktorej existencia žiadneho rozhodnutia alebo existencia právoplatného rozhodnutia nadriadeného súdu o tom, že sudca je alebo nie je vylúčený z prejednávania a rozhodovania vecí, nebráni dovolaciemu súdu pri skúmaní podmienok prípustnosti dovolania v zmysle § 237 písm. g) OSP posúdiť túto otázku samostatne a prípadne i inak, než ju posúdil nadriadený súd súdu procesnému, ktorý vo veci rozhodoval (vid' R 59/97)“

(uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 262/2008 zo 4. februára 2009, podobne aj uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 5 Cdo 142/2010 z 9. novembra 2010).

Ústavný súd už taktiež vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 237 písm. g) OSP uviedol, že dovolací súd na takúto vadu konania prihliada z úradnej povinnosti (§ 242 ods. 1 OSP), pričom právomoc dovolacieho súdu sa vzťahuje aj na vady prvostupňového rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo (§ 243b ods. 3 OSP). Rozhodnutie súdu prvého stupňa v konaní, v ktorom rozhodoval vylúčený sudca, by nemohlo byť zákonné. V takýchto prípadoch by nemohlo byť zákonné a ústavne konformné ani rozhodnutie odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené prvostupňové rozhodnutie vydané vylúčeným sudcom bez ohľadu na to, či o vylúčení bolo rozhodované alebo nie, keďže vylúčenie sudcu nastáva priamo zo zákona. Opačný výklad dotknutých ustanovení Občianskeho súdneho poriadku by bol popretím princípu materiálnej ochrany práv vrátane základného práva na súdnu ochranu (II. ÚS 43/2011).

Z uvedeného vyplýva, že táto námietka sťažovateľky by podľa rozhodovacej činnosti najvyššieho súdu, ako aj ústavného súdu mohla byť dôvodom podania dovolania ako prostriedku právnej ochrany, vyčerpanie ktorého musí predchádzať podaniu sťažnosti ústavnému súdu. Zo sťažnosti ani z jej príloh nevyplýva, že by sťažovateľka dovolanie podala. Ústavný súd preto musel sťažnosť aj v časti vzťahujúcej sa na túto námietku posúdiť ako neprípustnú podľa § 25 ods. 2 v spojitosti s § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde.

c) Treťou námietkou sťažovateľka poukazovala na porušenie pravidiel Občianskeho súdneho poriadku o vecnej a miestnej príslušnosti súdov. Podľa sťažovateľky krajský súd nebol vecne i miestne príslušný na rozhodnutie o jej odvolaní proti prvostupňovému rozsudku okresného súdu. Sťažovateľka tvrdí, že sa na určenie vecnej a miestnej príslušnosti na konanie na prvom stupni malo použiť pravidlo podľa § 88 ods. 1 písm. j) OSP, podľa ktorého namiesto všeobecného súdu odporcu je na konanie príslušný súd, v obvode ktorého má dlžník sídlo, ak ide o konkurzné konanie alebo reštrukturalizačné konanie, a súd, na ktorom tieto konania prebiehajú, ak ide o spory nimi vyvolané alebo

s nimi súvisiace. Podľa sťažovateľky „*ide o konanie súvisiace s konkurzom a vyvolané konkurzom, v ktorých konaniach odvolacím súdom a zároveň súdom oprávneným rozhodovať o námietke zaujatosti je... Krajský súd v Bratislave v zmysle § 9 zákona č. 371/2004 Z. z. (o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov, pozn.)*“.

Názor sťažovateľky o aplikovaní § 88 ods. 1 písm. j) OSP v spojitosti s § 9 ods. 3 zákona č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov krajský súd v napadnutom rozsudku neakceptoval. Krajský súd v jeho odôvodnení najprv uviedol výpočet konaní vyvolaných konkurzom, ako aj konaní súvisiacich s konkurzom a následne rozhodol, že konanie vo veci samej nie je konaním, ktoré by bolo vyvolané konkurzom alebo by s konkurzom súviselo. Naopak, krajský súd uviedol: „*Ak žaloba predstavuje autonómnu žalobu, ktorá nie je založená na konkurznom práve a nevyžaduje si ani začatie takého typu konania (ako v tomto prípade), samotná skutočnosť, že správca konkurznej podstaty je účastníkom konania, nepostačuje na to, aby toto konanie mohlo byť kvalifikované ako konanie vyplývajúce priamo z konkurzu alebo ako konanie s ním súvisiace (porovnaj napr. rozsudok Súdneho dvora EÚ z 10. septembra 2009 C-292/08 vo veci Germán Graphics Graphische Maschinen HmbH proti Alice van der Schee, správkynia konkurznej podstaty úpadcu Holland Binding BV). Skutočnosť, že návrh podal správca konkurznej podstaty, a nie samotný úpadca ako veriteľ je podmienená len tým, že úpadca po vyhlásení konkurzu takéto oprávnenie v prospech správcu stráca (§ 44 ods. 1 ZKR), zatiaľ čo správca je na také konanie počas konkurzu jedinou oprávnenou, a v rámci správy podstaty i povinnou osobou (§ 40 ods. 2 ZKR). Obdobne porovnaj už ustálenú judikatúru NS SR napr. sp. zn. 1 Ndc 20/2011 a 6 Ndo 33/2011.*“

Ústavný súd uvádza, že krajský súd v napadnutom rozsudku podrobne rekapituloval skutkový stav, uviedol rozhodujúce právne normy vzťahujúce sa na uplatnený nárok, ako aj na posúdenie miestnej príslušnosti konajúceho súdu a tiež dôvody, ktoré ho viedli k záveru o tom, že konanie vo veci samej nie je konaním vyvolaným konkurzom ani sa konkurzu netýka (osobitne okolnosť, že predmetné konanie nevyžaduje ani nepredpokladá

existenciu konkurzného konania). Bez ohľadu na to, že v danom prípade by mohol prichádzať do úvahy aj iný právny záver, nepovažuje ústavný súd právny záver vyslovený v napadnutom rozsudku krajského súdu za svojvoľný a ani za zjavne neodôvodnený, ako to tvrdí sťažovateľka. Pravidlá miestnej príslušnosti vytvárajú rámec na určenie zákonného sudcu, a tým aj na realizáciu základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 a 2 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 a čl. 38 ods. 1 a 2 listiny či práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavne konformná aplikácia pravidiel o miestnej príslušnosti krajským súdom navyše nemôže predstavovať porušenie základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy a čl. 38 ods. 1 listiny.

Ústavný súd na tomto základe dospel k záveru, že odôvodnenie napadnutého rozsudku krajského súdu vo vzťahu k tejto námietke sťažovateľky je z ústavného hľadiska akceptovateľné a v okolnostiach danej veci nič nesignalizuje, že by napadnutým rozsudkom krajského súdu mohlo dôjsť k porušeniu základných práv sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny, práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru ani základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy a podľa čl. 38 ods. 1 listiny či základného práva, aby bola jej vec verejne prerokovaná, podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 38 ods. 2 listiny. Skutočnosť, že sťažovateľka sa s právnymi názormi krajského súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti týchto názorov a nezakladá ani právomoc ústavného súdu nahradiť právne názory krajského súdu svojimi vlastnými.

Ústavný súd preto pri predbežnom prerokovaní rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde o odmietnutí sťažnosti v tejto časti z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

d) Posledná námietka sťažovateľky sa týka rozhodovania okresného súdu na pojednávaní 19. januára 2011 bez jej účasti a účasti jej právneho zástupcu. Sťažovateľka tvrdí, že *„aplikácia právnych predpisov umožňujúcich súdu prejednať a rozhodnúť vec bez účasti sťažovateľa bola... svojská, majúca za následok porušenie práva sťažovateľa na súdnu a inú právnu ochranu“*. Sťažovateľka uvádza, že svoju neprítomnosť na pojednávaniach v konaní pred okresným súdom vždy včas ospravedlnila. Dôvod, prečo

sa právny zástupca sťažovateľky nezúčastnil pojednávania nariadeného na 19. január 2011, spočíval v kolízii so skôr nariadeným termínom pojednávania pred iným súdom. Sťažovateľka ďalej tvrdí, že sama nebola na pojednávanie predvolaná. Tým, že krajský súd dostatočne neskúmal, či bolo na pojednávaní možné rozhodnúť bez jej účasti, resp. účasti jej právneho zástupcu, mali byť porušené jej základné práva podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 a čl. 38 ods. 2 listiny.

Sťažovateľka tým v podstate tvrdí, že konaním bez jej účasti jej bola odňatá možnosť konať pred súdom. Ústavný súd už rozhodol, že uskutočnenie pojednávania všeobecného súdu bez toho, aby účastníkovi konania bola daná možnosť zúčastniť sa pojednávania a uplatňovať počas jeho priebehu svoje procesné práva, má za následok odňatie možnosti konať pred súdom, a tak aj porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (napr. III. ÚS 449/2011). Prax všeobecných súdov (porov. napr. R 64/2002) za odňatie možnosti konať pred súdom považuje taký postup súdu, ktorým znemožnil účastníkovi konania realizáciu tých procesných práv, ktoré mu zákon priznáva. O takú vadu ide len vtedy, ak išlo o postup nesprávny (uvažované z hľadiska zachovania postupu súdu určeného zákonom alebo ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi) a ak sa postup prejavil v priebehu konania (nemusel sa však aj pri rozhodovaní); pritom pre prípustnosť (a tým aj dôvodnosť) dovolania nie je rozhodujúce, či bola účastníkovi konania odňatá možnosť konať pred súdom v odvolacom konaní alebo v konaní pred súdom prvého stupňa (I. ÚS 54/08).

Obdobne, ako ústavný súd uviedol vo vzťahu k časti argumentácie sťažovateľky v rámci jej prvej námietky, aj námietka sťažovateľky týkajúca sa rozhodovania na pojednávaní bez jej účasti mohla byť dôvodom podania dovolania podľa § 237 písm. f) OSP. Podľa princípu subsidiarity obsiahnutého v čl. 127 ods. 1 ústavy a v zmysle § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde musia byť pred podaním sťažnosti vyčerpané všetky procesné prostriedky, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho práv priznáva, inak je sťažnosť neprípustná. Vzhľadom na to, že sťažovateľka nepreukázala, že by podala dovolanie proti napadnutému rozsudku krajského súdu, odmietol ústavný súd sťažnosť

aj v tejto časti ako neprípustnú podľa § 25 ods. 2 v spojitosti s § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde.

Nad rámec uvedeného ústavný súd dodáva, že z napadnutého rozsudku krajského súdu vyplýva, že sťažovateľka sa bez náležitého ospravedlnenia nezúčastnila už prvého pojednávania nariadeného na 28. október 2009 a oprávnené osoby konať za sťažovateľku sa ani nedostavili na vypočutie pred dožiadaný Okresný súd Žilina, hoci tento súd určil postupne štyri termíny vypočutia (27. január 2010, 3. marec 2010, 31. marec 2010, 23. apríl 2010). Z nasledujúceho termínu pojednávania nariadeného na 19. máj 2010 sa deň pred konaním pojednávania sťažovateľka ospravedlnila z dôvodu zahraničnej pracovnej cesty konateľov. Sťažovateľka ospravedlnila aj svoju neúčasť na ďalších nariadených pojednávaniach (21. jún 2010, 27. september 2010, 13. október 2010, 27. október 2010). Ďalšie pojednávanie nariadené na 15. november 2010 bolo odročené z dôvodu podania námietky zaujatosti sťažovateľkou. Z ďalšieho pojednávania nariadeného na 19. január 2011 sa právny zástupca sťažovateľky v deň konania pojednávania ospravedlnil z dôvodu kolízie s iným pojednávaním na inom súde. Okresný súd napriek tomu 19. januára 2011 uskutočnil pojednávanie v zmysle § 101 ods. 2 OSP v neprítomnosti sťažovateľky a jej právneho zástupcu, vypočul navrhovateľa, vyhlásil dokazovanie za skončené a vyhlásil vo veci rozsudok.

Podľa názoru ústavného súdu právo účastníka občianskeho súdneho konania byť prítomný na pojednávaní nemožno chápať absolútne. Ak by totiž takéto absolútne ponímanie bolo akceptované, potom by sa súdne konanie prostredníctvom sústavného využívania opakovaných žiadostí o odročenie pojednávania ľahko stalo voľne disponibilným nástrojom v rukách účastníka konania, a súčasne by prestalo byť nástrojom v rukách štátneho orgánu (súdu), ktorý má slúžiť nastolovaniu spravodlivého usporiadania v právom regulovaných spoločenských vzťahoch. Je preto ústavne súladné, ak posúdenie dôvodov žiadaného odročenia nariadeného pojednávania je vecou nezávislého súdu, ktorého povinnosťou je nastolenie stavu právnej istoty účastníkov konania, pokiaľ ide o otázku tvoriacu predmet sporu. Prirodzene, takto formulované právo všeobecného súdu zahŕňa aj možnosť neakceptovať žiadosť účastníka konania o odročenie nariadeného pojednávania, a to obzvlášť v prípadoch, keď doterajší priebeh konania signalizuje možné zneužívanie

žiadostí o odročovanie pojednávania so zámerom predlžovania konania. Ústavne plne akceptovateľným je potom postup všeobecného súdu spočívajúci v uskutočnení pojednávania aj bez prítomnosti účastníka konania (III. ÚS 449/2011).

V súvislosti s namietaným porušením základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a 3 ústavy a podľa čl. 11 ods. 1 a 3 listiny a práva podľa čl. 1 ods. 1 dodatkového protokolu ústavný súd pripomína svoju stabilizovanú judikatúru (napr. II. ÚS 78/05, IV. ÚS 301/07, IV. ÚS 396/08), ktorej súčasťou je aj právny názor, že všeobecný súd zásadne nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a práv hmotného charakteru, ak toto porušenie nevyplýva z toho, že všeobecný súd súčasne porušil ústavnoprocené princípy vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy (čl. 36 až čl. 38 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru). O prípadnom porušení základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a 3 ústavy a podľa čl. 11 ods. 1 a 3 listiny a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu by bolo možné uvažovať zásadne len vtedy, ak by zo strany všeobecného súdu primárne došlo k porušeniu niektorého z uvedených základných práv, resp. ústavnoprocených princíпов, resp. v spojení s ich porušením.

Keďže ústavný súd nezistil takú príčinnú súvislosť medzi napadnutým rozsudkom krajského súdu a namietaným porušením práv sťažovateľky zaručených v čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 a 2 ústavy, v čl. 36 ods. 1 a čl. 38 ods. 1 a 2 listiny a v čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorá by naznačovala možnosť vysloviť v konaní vo veci samej ich porušenie, rovnaký záver uplatnil aj vo vzťahu k návrhu sťažovateľky na vyslovenie porušenia jej práv zaručených v čl. 20 ods. 1 a 3 ústavy, v čl. 11 ods. 1 a 3 listiny a v čl. 1 dodatkového protokolu.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti sa už ústavný súd ďalšími návrhmi sťažovateľky obsiahnutými v petite sťažnosti nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. októbra 2012